

Сергій Богунов,
кандидат технічних наук,
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського
ORCID ID 0000-0002-4946-1604

Ольга Черних,
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського
ORCID ID 0000-0001-9865-5598

Юрій Черних,
кандидат технічних наук, доцент,
Військовий інститут
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
ORCID ID 0000-0002-0780-6627
DOI 10.33099/2617-1775/2019-01/29-42

ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРІВ ДЛЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ РЕСПУБЛІКИ ЛАТВІЯ

У статті розглянуто досвід підготовки офіцерів для збройних сил республіки Латвія. Проаналізовано моделі побудови кар'єри офіцера, починаючи з присвоєння первинного офіцерського звання до присвоєння військового звання вищого офіцерського складу. Наведено відомості щодо існуючої мережі військових навчальних закладів для підготовки офіцерів тактичної, оперативної та стратегічної ланок військового управління сухопутних військ, військово-повітряних сил та військово-морських сил. Наведено вимоги для вступників до військових навчальних закладів різних ступенів підготовки. Означені варіанти організації підготовки офіцерів на первинні посади призначення. Проведено аналіз змісту підготовки офіцерських кадрів для різних видів збройних сил та певних рівнів військового управління.

***Ключеві слова:** система військової освіти; збройні сили Латвії; мережа військових навчальних закладів; досвід підготовки офіцерів.*

Постановка проблеми. Проводячи дослідження закордонного досвіду будівництва та реформування збройних сил інших країн, у тому числі їхньої складової – системи військової освіти, бачимо, що в кожній країні він має специфічне національне підґрунтя. Разом з цим, у військовій педагогічній практиці різних країн світу існують загальні методичні підходи, які доцільно враховувати і використовувати. На наш погляд, цікаво дослідити досвід підготовки офіцерських кадрів у збройних силах країн, що входили до складу колишньої організації Варшавського договору, зокрема у збройних силах (ЗС) республіки Латвії (РЛ).

У статті наведено аналіз досвіду підготовки офіцерів у ЗС РЛ, що виконаний під час проведення дослідження у рамках науково-дослідної роботи «Науково-організаційні засади проектування основних вимог до змісту підготовки офіцерських кадрів з вищою освітою для Збройних Сил України з використанням передових методик підготовки збройних сил держав – членів НАТО».

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженню питань, що пов'язані з

аналізом систем підготовки військових фахівців інших країн, присвячено низку наукових праць вітчизняних та закордонних науковців. Зокрема, підготовку офіцерських кадрів у США досліджено у працях С. Владимірова, Н. Дрожина, В. Іващенко, П. Лебеда, В. Кружиліна, К. Колчіна, Р. Равлика, В. Ожгихіна, О. Панова, І. Попова, А. Стрелецького; у Німеччині — в працях К. Колчіна, В. Лазукина, Ю. Федосєєва, В. Чернова; у Франції — в працях В. Владимірського, В. Захарова, О. Мітіна, О. Коп'єєва, М. Сімакова, П. Колесова; у Великобританії — в працях В. Бровкіна; порівняльний аналіз систем підготовки військових фахівців у зарубіжних збройних силах здійснено у наукових дослідженнях О. Барабанщикова, М. Гацька, М. Нещадима, Б. Олексєєнка, Ю. Приходька, В. Телеліма, С. Печєрова, О. Челпанова, В. Ягупова та інших. Разом з тим, слід зазначити, що незважаючи на різноманітність публікацій щодо систем військової освіти в інших країнах, у першу чергу, провідних країн-членів НАТО, дослідження сучасного стану підготовки офіцерських кадрів у ЗС РЛ наражаються на такі проблеми: неповнота та недостатня аналітичність джерельної бази; нехтування необхідністю ґрунтовного вивчення досвіду підготовки військових фахівців у невеликих країнах, що мають малочисельні ЗС тощо.

Метою статті є проведення аналізу сучасного стану системи військової освіти у ЗС РЛ для врахування досвіду з підготовки офіцерських кадрів під час подальшої реформи національної системи військової освіти.

Методи досліджень. Для розв'язання поставлених дослідницьких завдань використана система загальнонаукових і спеціальних методів теоретичного та емпіричного дослідження, а саме теоретико-методологічний аналіз проблеми, аналіз наукової літератури з проблеми дослідження, систематизація та узагальнення наукової інформації, що стосується сутності й змісту визначених завдань, моніторинг існуючій системи підготовки військових фахівців у ЗС РЛ, наукове узагальнення, загальнонаукові методи логічного та порівняльного аналізу, системного підходу, експертна оцінка, аналіз та інтерпретація отриманих теоретичних та емпіричних даних.

Виклад основного матеріалу. Протягом своєї історії у системі військової освіти (СВО) РЛ відбувалися постійні зміни, які були зроблені за моделями різних країн, що враховували існуючі ресурси, політику влади, політику міжнародного співробітництва тощо. На цей час СВО РЛ заснована на тренувальній моделі, що прийнята у ЗС США. Загальна модель організації підготовки військових фахівців нами розглянута у роботі [1]. У цьому дослідженні ми зупиняємося, зокрема, на підготовці офіцерських кадрів.

Порядок проходження військової служби офіцерами ЗС РЛ визначається законами Латвійської республіки «Про військову службу» [2] і «Про національні збройні сили» [3] та наказом міністра оборони «Про затвердження концепції кадрової політики у міністерстві оборони та національних збройних силах» [4].

Згідно з Положенням про класифікацію занять, основні завдання, які відповідають професії, і основні кваліфікаційні вимоги, затвердженого

постановою кабінету міністрів Латвії [5] класифікація військових посад включає чотири рівні класифікації. При цьому, професії відповідають рівням військової служби, розподіленим на функціональні області, а кожна функціональна область - на спеціальності. Посада військовослужбовця є однією з основних одиниць військової класифікації.

Слід зазначити, що кар'єра офіцерів планується і здійснюється в окремих напрямках, які об'єднуються в наступні групи: загальні військові спеціальності (командні спеціальності); спеціальні військові спеціальності (інженерні, гуманітарні та інші спеціальності). У кожному напрямку кар'єри є певні військові спеціальності, а також вимоги до рівня освіти та професійної підготовки, а також до проходження військової служби офіцером. Військові спеціальності та їх групи визначені у відповідному переліку військових спеціальностей, затвердженому наказом міністра оборони. Кожному офіцеру присвоюється військово-обліковий код, що відповідає спеціальності, отриманої під час навчання. Цей код вказує на кар'єрний шлях офіцера.

Беручи до уваги прийняту систему кваліфікацій офіцерів, вимоги до рівня освіти та професійної підготовки, досвіду проходження військової служби для кожного військового звання визначаються наступні кар'єрні рівні офіцерів:

- рівень I - лейтенант, старший лейтенант, капітан (капітан-лейтенант);
- рівень II - майор (капітан 3 рангу);
- рівень III - підполковник (капітан 2 рангу);
- рівень IV - полковник (капітан 1 рангу).

Генеральські (адміральські) звання не виділяються на рівні кар'єри.

Система підготовки офіцерів включає: базову підготовку офіцерів (L1); відповідні кар'єрні курси офіцерів (тактичного (L2), операційного (L3) і стратегічного (L4) рівнів); курси за спеціальністю; кваліфікаційні курси та інші курси.

Базова військова освіта в латвійських військових навчальних закладах здобувається на основі вищої освіти (ступінь бакалавра) з обов'язковим навчанням на курсах професійної підготовки за відповідними спеціалізаціями з однієї загальної військової спеціальності.

З метою підвищення рівня підготовки офіцера перед його призначенням на нову посаду, яка вимагає збільшення обсягу знань і навичок, передбачено навчання на певних курсах.

Кар'єрні курси є обов'язковою умовою для отримання більш високого рівня кар'єри офіцера.

Спеціалізовані курси та курси підвищення кваліфікації передбачають отримання офіцером військової спеціальності або кваліфікації, вони сприяють покращенню виконанню їм посадових обов'язків.

Поряд із значною роллю, що грають різноманітні курси, в системі побудови кар'єри офіцера важливе місце займає мовна підготовка військовослужбовця (знання іноземної мови). Початкова вимога до рівня знання іноземної мови офіцером – 2222 за мовним стандартом НАТО STANAG 6001. Під час просування за сходами кар'єри вимоги до рівня мовних

компетенцій підвищуються. Саме тому, офіцери постійно вдосконалюють свої знання з іноземної мови самостійно або навчаючись на відповідних курсах.

Підготовка офіцерських кадрів є однією з основних функцій системи кадрової політики міністерства оборони. До організації підготовки залучені національні цивільні заклади вищої освіти, Латвійська академія національної оборони (ЛАНО) та іноземні навчальні заклади.

Офіцери, які під час підготовки отримали одну із загальних військових спеціальностей мають чотири рівні освіти та кар'єри.

Модель кар'єри офіцера, який має загальну військову спеціальність наведено на рисунку. 1.

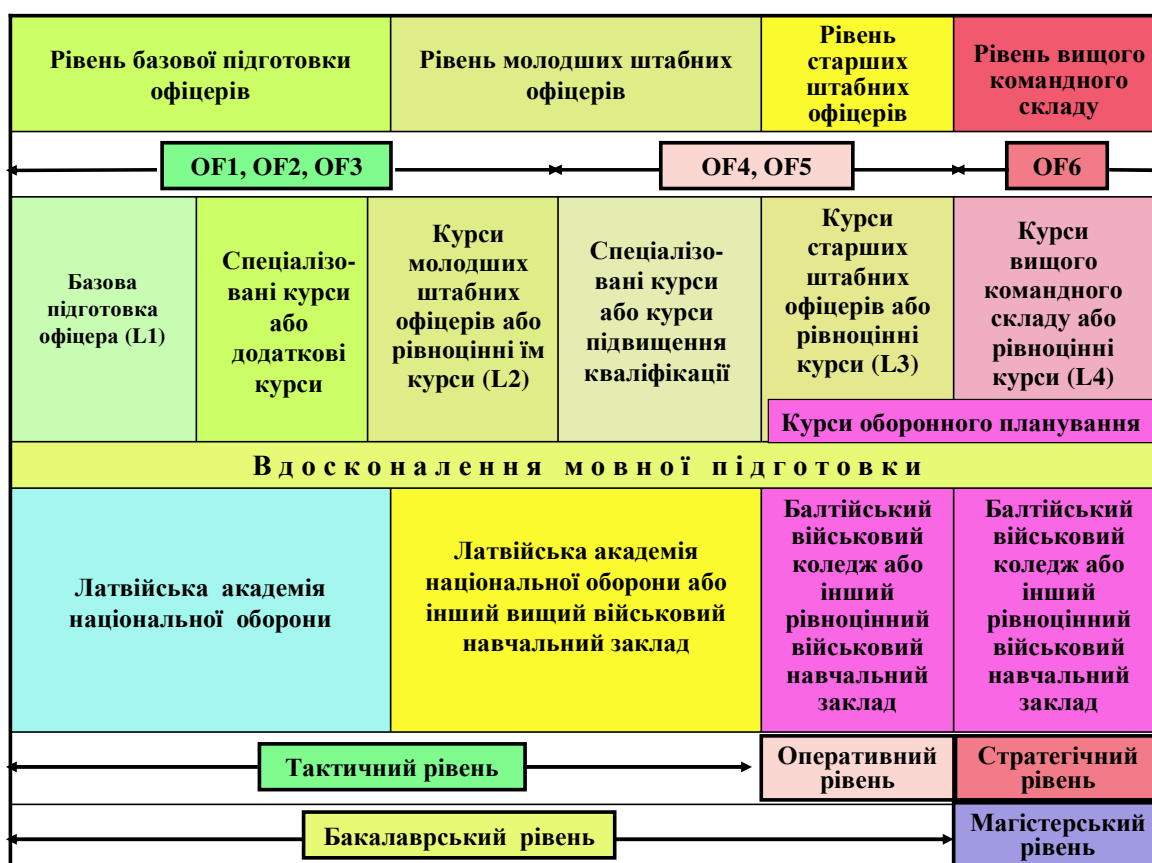


Рис. 1 - Модель кар'єри офіцера, який має загальну військову спеціальність

Цивільна університетська освіта (ступінь бакалавра) і відповідний військовий навчальний курс для підготовки офіцерів за інженерними, гуманітарними та іншими спеціальностями дає їм право бути призначеними на первинні та наступні офіцерські посади.

Офіцери, які під час підготовки отримали одну із спеціальних військових спеціальностей мають три рівні освіти та кар'єри. Модель кар'єри офіцера, який має спеціальну військову спеціальність наведено на рисунку 2.

Для призначення на відповідні посади у міністерстві оборони або об'єднаному штабі офіцери повинні мати вищу освіту кваліфікаційного рівня магістра та пройти підготовку на відповідних курсах.



Рис. 2 - Модель кар'єри офіцера, який має спеціальну військову спеціальність

Додаткова модель кар'єри офіцера, який призначається на посади в міністерстві оборони або об'єднаному штабі ЗС РЛ, наведено на рисунку 3

Підготовка осіб на посади офіцерського складу тактичного рівня для ЗС РЛ здійснюється у ЛАНО, яка була створена 13 лютого 1992 року кабінетом міністрів РЛ. Академія діє відповідно до Конституції Латвійської Республіки [7], законів Латвійської Республіки «Про освіту» [8], «Про вищу освіту» [9], «Про професійну освіту» [10], «Про військову службу» [2], «Про національні збройні сили» [3], постанов уряду Латвії «Про затвердження статуту Латвійської академії національної оборони» [11], «Про затвердження правил роботи Латвійської академії національної оборони» [12], наказів міністра освіти і науки, наказів міністра оборони та інших нормативно-правових актів. Це єдиний в РЛ вищий військовий державний навчальний заклад.

Основними напрямками діяльності академії є [13]:

- підготовка офіцерів для служби у складі національних збройних сил;
- дослідження у військовій галузі, що проводяться для поліпшення державного захисту країни та забезпечення функціонування академії;
- підвищення кваліфікації та перепідготовка офіцерів і працівників системи національної оборони;
- підготовка та публікація навчальних посібників, підручників та наукових робіт.

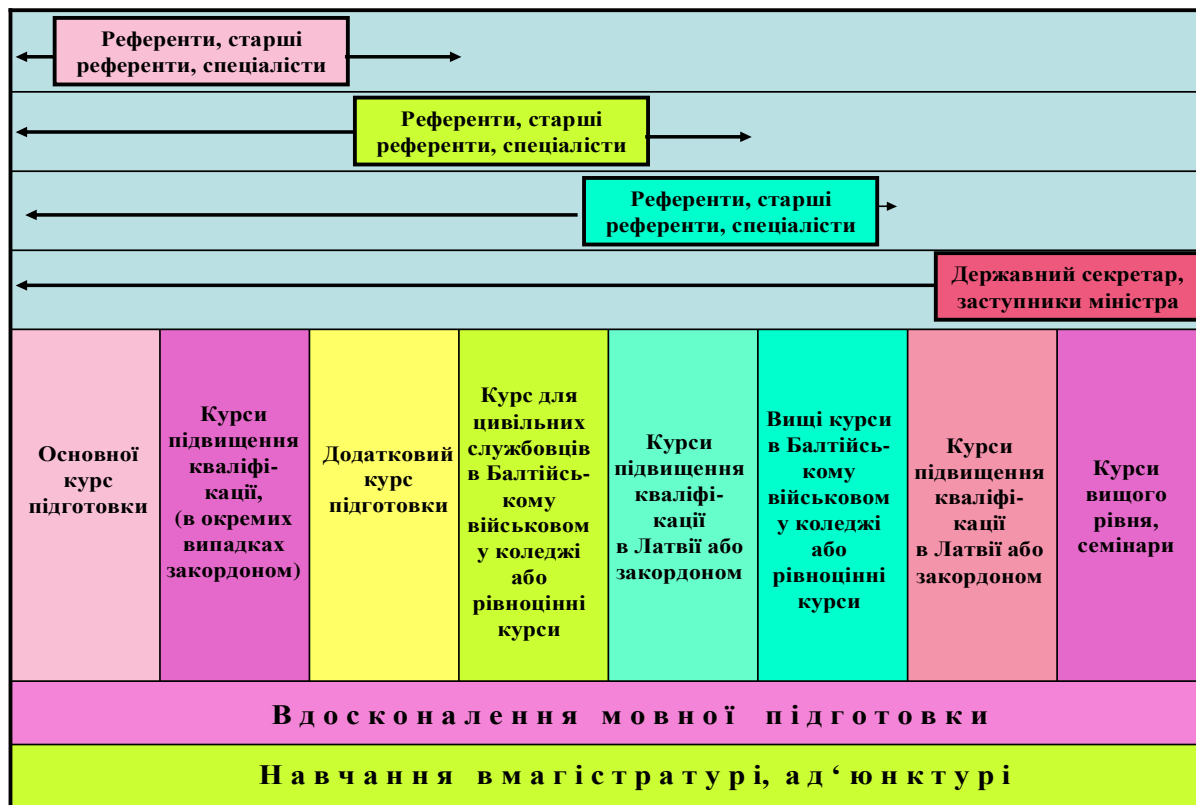


Рис. 3. – Додаткова модель кар'єри офіцера, який призначається на посади в міністерстві оборони або об'єднаному штабі ЗС РЛ

Академія пропонує можливість навчатися за одною з чотирьох вищих професійних навчальних програм [14].

Існуючі схеми підготовки офіцерів у ЛАНО на рисунку 4.

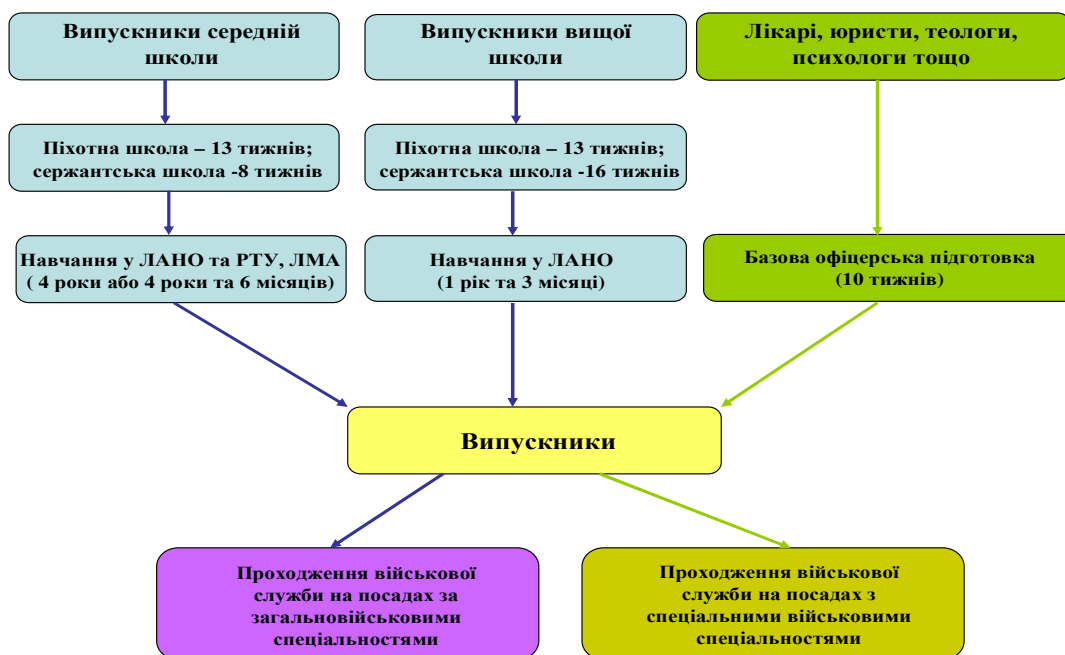


Рис. 4 – Схеми підготовки офіцерів у ЛАНО

Для прикладу у 2017 році до академії прийнято на навчання 85 курсантів, з них: 30 осіб – за програмами підготовки офіцерів для сухопутних військ, 15 осіб - за програмами підготовки офіцерів для ВМС, 10 осіб – за програмами підготовки офіцерів для ВПС; 25 осіб – для навчання за навчальною програмою «Командир» та 5 осіб – для навчання за програмою базової підготовки офіцера [15].

Вступники, які мають середню освіту, можуть навчатися за професійними бакалаврськими програмами з підготовки офіцерів для сухопутних військ, ВМС та ВПС. При цьому, загальна тривалість навчання в академії становить 4 роки або 4 роки і 6 місяців. Залежно від обраної спеціальності навчальний план може реалізовуватися у співпраці з Латвійською морською академією або Ризьким технічним університетом.

Міністерством освіти і науки акредитовано три професійні бакалаврські програми: «Сухопутні війська» (термін навчання – 4 роки); «Військово-морські сили» (спеціалізації: «Управління судами» та «Суднова механіка», термін навчання – 4 роки та 6 місяців); «Військово-повітряні сили» (спеціалізації: «Механіка» та «Авіоніка», термін навчання – 4 роки та 6 місяців).

Мета навчального плану бакалаврських програм – підготовка курсантів як менеджерів середнього рівня для проходження військової служби в національних ЗС, багатонаціональних підрозділах НАТО/ЄС з сильними лідерськими здібностями, високою мотивацією та професійною компетентністю.

Завдання навчальної програми:

- приоритетна підготовка курсанта як лідера з творчим розвитком особистості;

- надання курсантам теоретичних знань та практичних навичок з планування, управління та контролю під час вирішення військових та невійськових завдань;

- розвиток аналітичних здібностей курсантів при формулюванні та прийманні об'єктивних рішень в умовах високого ризику та в кризових ситуаціях;

- отримання управлінських та військово-технічних знань, в тому числі про військову техніку, індивідуальну та колективну зброю, засоби зв'язку тощо, що відповідають професійній кваліфікації командира;

- надання курсантам міждисциплінарного комплексу практичних навичок та спеціальних знань про відповідні навчальні курси в інженерних галузях;

- отримання навичок самоосвіти та проведення досліджень, вивчення спеціальної літератури, виконання курсових та дипломних робіт тощо.

Професійна кваліфікація надається після успішного завершення навчальної програми, розробки та захисту кваліфікаційної роботи бакалаврату. Випускнику присвоюється військове звання лейтенанта.

Метою навчальної програми «Командир» є підготовка мотивованих та професійних лідерів - офіцерів для проходження військової служби на командних посадах у підрозділах сухопутних військ ЗС РЛ відповідно до встановлених стандартів та сучасних вимог.

Завдання навчальної програми [16] :

- надання курсантам теоретичних знань про військовий і невійськовий процеси прийняття рішень і розвиток практичних навичок в ситуаціях мирного часу і в екстремальних умовах;
- розвиток аналітичних здібностей у вирішенні військових проблем;
- набуття здатності працювати в команді, а також здатності самостійно вирішувати складні проблеми;
- моральна і фізична підготовка курсанта для проходження військової служби;
- придбання військово-технічних знань, у тому числі з інженерного та бойового забезпечення, індивідуальної та колективної зброї, засобів зв'язку та військової техніки відповідно до професійних кваліфікаційних вимог, встановлених командувачем збройних сил;
- отримання теоретичних знань з військового керівництва та практичного використання їх у педагогічній практиці;
- розуміння професійної етики та військової комунікації;
- розуміння військових, політичних та культурних процесів, що відбуваються у світі та в РЛ;
- покращення навичок використання спеціальної військової техніки;
- вивчення військової термінології англійською мовою.

Програма професійного навчання «Командир» пропонується особам, які мають вищу професійну освіту на академічному або другому рівні навчання з метою отримання вищої військової професійної освіти другого рівня. При цьому загальна тривалість навчання в академії становить 1 рік і 3 місяці. Програма завершується проведенням кваліфікаційного іспиту, який складається з двох частин: захист дипломної роботи та складання комплексного кваліфікаційного іспиту. Випускнику присвоюється військове звання лейтенанта.

Перед початком навчання в академії всі відібрані кандидати на навчання повинні пройти програму первинної професійної військової підготовки: 13-тижневий курс в піхотній школі (м. Алуксне) та 8-тижневий курс у сержантської школі (м. Цесіс). При цьому, навчальна програма «Командир» передбачає додатковий 8-тижневий навчальний курс у сержантської школі.

Крім зазначених навчальних програм професійної підготовки академія проводить *базовий курс підготовки офіцерів для спеціалістів тривалістю 10 тижнів* [17] . Для навчання на цьому курсі залучаються випускники вищих навчальних закладів – лікарі, юристи, теологи, диригенти, психологи тощо. Метою курсу спеціалістів є підготовка військових фахівців, які виконуватимуть обов'язки капелана, юриста, лікаря, психолога, диригента або спеціаліста з інформаційних технологій тощо у військових підрозділах національних ЗС. Випускники отримують свідоцтво про закінчення базового курсу офіцерської підготовки, їм присвоюється військове звання лейтенанта і вони продовжують служити в національних збройних силах за своєю цивільною спеціальністю.

Для того, щоб вступити до академії, кандидат повинен бути: громадянином РЛ; мати вік та рівень освіти, який відповідає вимогам обраної навчальної

програми. Для навчання за бакалаврськими програмами приймаються особи віком до 27 років, для навчання за програмою «Командир» – особи віком до 35 років, а за програмою базової підготовки офіцера – особи віком до 39 років. Крім того, стан здоров'я вступника повинен відповідати вимогам військової служби, він повинен отримати позитивну оцінку з тесту на фізичну підготовку; а також отримати щонайменше 50 балів (70 балів для навчання за програмою базової підготовки офіцера) за тестом на знання іноземної мови. Вибір кандидатів для підготовки офіцерів здійснюється центром відбору персоналу, до якого залучаються фахівці міністерства оборони, ЗС та академії оборони.

Під час навчання в академії курсанти перебувають на повному державному забезпеченні, для них передбачені соціальні гарантії військовослужбовців, а також грошове утримання, починаючи з 780 євро у місяць після сплати відповідних податків. Вони мешкають у комфортабельному готелі (двоє курсантів у кімнаті). У вільний час курсанти мають можливість взяти участь у спортивному та громадському житті академії.

З метою забезпечення реалізації зазначених вище навчальних програм в академії створені кафедри: загальних навчальних дисциплін; сухопутних військ; військово-морських сил, повітряних сил, центр дистанційного навчання, а також бібліотека. Координацію проведення підготовки та методичне забезпечення занять здійснює навчальний відділ.

Підготовка осіб на посади офіцерського складу оперативного рівня для ЗС РЛ здійснюється у ЛАНО та закордонних військових навчальних закладах, у першу чергу, у Балтійському військовому коледжі. Для цього в академії акредитована магістерська програма «Військове управління та безпека». Термін навчання – 1,5 років, форма навчання – очна. Обсяг навчальної програми складає 90 кредитів ESCT. Мова навчання – англійська, підготовка проводиться разом з Балтійським військовим коледжем (м. Тарту, Естонія).

Мета навчального плану магістерської програми [18]:

- навчання офіцерів ЗС РЛ та іноземних ЗС плануванню, організації і забезпеченню міжнародних військових (оперативних і стратегічних) операцій, а також ознайомлення з роллю сучасних технологій у військових конфліктах;
- підвищення професійної компетентності офіцерів, з тим щоб вони могли виконувати посадові обов'язки в штабах оперативного і стратегічного рівнів, як в національних військових підрозділах, так і в міжнародних військових або безпекових структурах.

Завдання навчального плану:

- надання слухачам сучасних теоретичних знань та практичних навичок у галузі оборони та безпеки, які забезпечують стратегічне мислення при плануванні та здійсненні військових операцій;
- сприяння професійному розвитку офіцерів у питаннях військового управління та забезпечення оборони і національної безпеки;
- вивчення методики наукових досліджень для того, щоб офіцери могли аналізувати проблеми стратегічного рівня та представляти їх у формі наукової роботи;

- поліпшення знання англійської мови з метою забезпечення вміння якісно працювати у міжнародній військовій обстановці.

Перший та другий семестри навчання проводяться у Балтійському військовому коледжі, протягом яких слухачі навчаються на курсах об'єднаного командування та спільного штабу. При цьому, вивчаються навчальні дисципліни відповідно до індивідуального навчального плану слухача, який розроблений та затверджений в ЛАНО.

Ступінь магістра, що отримується випускниками, дає офіцеру право продовжувати навчання за різними докторськими програмами.

В академії щороку проводиться міжнародний курс підготовки штабних морських офіцерів оперативної ланки ЗС Балтійських країн.

Мета курсу: підготувати старших штабних офіцерів до проходження військової служби у штабах військово-морських сил, у тому числі в багатонаціональному штабі, навчити планувати, організовувати та проводити бойові дії та операції ВМС. Курс проводиться один раз на рік (січень-червень), тривалість курсу: 22 тижні. Чисельність слухачів змінюється з року в рік, але не перевищує 20 осіб. Мова навчання – англійська. Після успішного завершення курсу офіцери можуть продовжувати навчання на курсі офіцерів об'єднаного штабу в Балтійському військовому коледжі без додаткової військової підготовки.

Підготовка осіб на посади офіцерського складу стратегічного рівня для ЗС Латвії здійснюється у закордонних військових навчальних закладах, у першу чергу, у Балтійському військовому коледжі.

У двосторонньому співробітництві з США курсанти ЛАНО проводять 4-річні навчання у Військовій академії у Вест-Пойнті, Військово-повітряній академії, Військово-морській академії та Академії берегової охорони США. У період 2004-2018 роки 48 курсантів з Латвії успішно завершили навчання у військових академіях США.

Висновки. У цілому, система військової освіти, що створена у ЗС РЛ, разом з іноземними військовими навчальними закладами, у першу чергу країн –членів НАТО, забезпечує підготовку офіцерських кадрів за повним переліком військових спеціальностей, що необхідні для національних ЗС. Ця підготовка здійснюється у єдиному військовому навчальному закладі ЛАНО, яка проводить підготовку офіцерів тактичного рівня для сухопутних військ, ВПС сумісно з Ризьким технічним університетом, а з Латвійською морською академією - офіцерів ВМС за бакалаврськими програмами. Підготовка офіцерів оперативного рівня здійснюється за магістерською програмою та на відповідних курсах у ЛАНО, а також безпосередньо у Балтійському військовому коледжі. Значна чисельність особового складу, в основному, оперативного та стратегічного рівня проходить підготовку в закордонних військових навчальних закладах. Академія бере активну участь у виконанні угоди про співпрацю між військовими навчальними закладами ЕС в області Erasmus.

ЛІТЕРАТУРА

1. Черних Ю.О. Система підготовки військових фахівців у військових навчальних закладах збройних сил республіки Латвія/ Черних Ю.О., Черних .О.Б.– Збірник наукових

праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка - К.: ВІКНУ, вип. № 63, 2019.

2. Militārā dienesta likums.- [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://likumi.lv/doc.phpid=63405>.

3. Apstiprināta ar aizsardzības ministra gada 06.11.2012. pavēli Nr. 185.- [Електронний ресурс].– Режим доступу: http://www.mod.gov.lv/~media/AM/Ministrija/Struktura_personals/2018/Person_politika.ashx.

4. Nacionālo bruņoto spēku likums.- [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://likumi.lv/doc.phpid=15836>.

5. Ministru kabineta noteikumi Nr. 264 Rīgā 2010. gada 23. maijā. (prot. Nr.27, §11.) Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām.- [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://likumi.lv/ta/id/291004>.

6. Ministru kabineta noteikumi Nr.775 Rīgā 2010. gada 17. augustā (prot. Nr.42, §1) Noteikumi par augstāko virsnieku militārajām dienesta pakāpēm atbilstošajiem amatiem.- [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://likumi.lv/ta/id/215318>.

7. Latvijas Republikas Satversme.- [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://likumi.lv/doc.phpid=57980>.

8. Izglītības likums (pieņemts 29.10.1998., stājies spēkā 01.06.1999.) // Latvijas Vēstnesis Nr. 343/344 (1404/1405) 17.11.1998, ar grozījumiem līdz 15.11.2012. // Latvijas Vēstnesis Nr. 190 (4793) 04.12.2012.

9. Augstskolu likums (pieņemts 02.11.1995., stājies spēkā 01.12.1995.) // Latvijas Vēstnesis Nr. 179 (462) 17.11.1995. ar grozījumiem līdz 21.02.2013. // Latvijas Vēstnesis Nr. 40 (4846) 26.02.2013.

10. Izglītības likums. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://likumi.lv/doc.php?id=50759>.

11. Ministru kabineta noteikumi Nr.576 Rīgā 2015. gada 24. augustā (prot. Nr.50, §11) Par Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Satversmes apstiprināšanu.- [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://likumi.lv/ta/id/276738>.

12. Ministru kabineta noteikumi Nr.774 Rīgā 2014. gada 16. decembrī (prot. Nr.71, §1) Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas darbības Noteikumi.-[Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://likumi.lv/ta/id/271229>.

13. Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija.- [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.naa.mil.lv>.

14. Studijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā un dienesta gaita Nacionālajos bruņotajos spēkos.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.naa.-mil.lv/Studijas.aspx>.

15. Академия обороны ждет курсантов. - [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.grani.lv/latvia/50886-akademija-oborony-zhdet-kursantov.html>.

16. Profesionālā augstākās izglītības programma „Komandējošā sastāva virsnieks”.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.naa.mil.lv/-Studijas/KSVP.aspx>.

17. Virsnieka speciālista pamatkurss.- [Електронний ресурс].– Режим доступу: http://www.naa.mil.lv/Studijas/Virsnieka_specialista_kurss.aspx.

18. Profesionālā maģistra studiju programma „Militārā vadība un drošība”. - [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.naa.mil.lv/Studijas/Ma%C4%A3istra%20studiju20programma.aspx>.

REFERENCES

1. Chernih Yu.O., Chernih .O.B (2019) Sistem pidgotovki viyskovih fahivtsiv u viyskovih navchalnih zakladah zbroynih sil respubliki Latvia [System of militarys' training in the military educational establishments of the republic of Latvia].– Military institute of Taras Shevchenko National University of Kiev, vip. № 63, (in Ukrainian).

2. Militārā dienesta likums.- Available at: <https://likumi.lv/doc.phpid=63405>, (in Latvian).

3. Apstiprināta ar aizsardzības ministra gada 06.11.2012. pavēli Nr. 185.- Available at: http://www.mod.gov.lv/~media/AM/Ministrija/Struktura_personals/2018/Person_politika.ashx, (in Latvian).

4. Nacionālo bruņoto spēku likums.- Available at: <https://likumi.lv/doc.php?id=1583>, (in Latvian).

5. Ministru kabineta noteikumi Nr. 264 Rīgā 2010. gada 23. maijā. (prot. Nr.27, §11.) Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām.- Available at: <https://likumi.lv/ta/id/291004>, (in Latvian).

6. Ministru kabineta noteikumi Nr.775 Rīgā 2010. gada 17. augustā (prot. Nr.42, §1) Noteikumi par augstāko virsnieku militārajām dienesta pakāpēm atbilstošajiem amatiem.- Available at: <https://likumi.lv/ta/id/215318>, (in Latvian).

7. Latvijas Republikas Satversme.- Available at: <https://likumi.lv/doc.php?id=57980>, (in Latvian).

8. Izglītības likums (pieņemts 29.10.1998., stājies spēkā 01.06.1999.) // Latvijas Vēstnesis Nr. 343/344 (1404/1405) 17.11.1998., ar grozījumiem līdz 15.11.2012. // Latvijas Vēstnesis Nr. 190 (4793) 04.12.2012, (in Latvian).

9. Augstskolu likums (pieņemts 02.11.1995., stājies spēkā 01.12.1995.) // Latvijas Vēstnesis Nr. 179 (462) 17.11.1995. ar grozījumiem līdz 21.02.2013. // Latvijas Vēstnesis Nr. 40 (4846) 26.02.2013, (in Latvian).

10. Izglītības likums.- Available at: <https://likumi.lv/-doc.php?id=50759>, (in Latvian).

11. Ministru kabineta noteikumi Nr.576 Rīgā 2015. gada 24. augustā (prot. Nr.50, §11) Par Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Satversmes apstiprināšanu.- Available at: <https://likumi.lv/ta/id/276738>, (in Latvian).

12. Ministru kabineta noteikumi Nr.774 Rīgā 2014. gada 16. decembrī (prot. Nr.71, §1) Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas darbības Noteikumi.- Available at: <https://likumi.lv/ta/id/271229>, (in Latvian).

13. Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija.- Available at: <http://www.naa.mil.lv>, (in Latvian).

14. Studijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā un dienesta gaita Nacionālajos bruņotajos spēkos.- Available at: <http://www.naa.-mil.lv/Studijas.aspx>, (in Latvian).

15. Defense Academy is waiting for cadets. - Available at: <http://www.grani.lv/latvia/50886-akademiya-oborony-zhdet-kursantov.html>, (in Russian).

16. Profesionālā augstākās izglītības programma „Komandējošā sastāva virsnieks”.- Available at: <http://www.naa.mil.lv/-Studijas/KSVP.aspx>, (in Latvian).

17. Virsnieka speciālista pamatkurss.- Available at: http://www.naa.mil.lv/Studijas/Virsnieka-specialista_kurss.aspx, (in Latvian).

18. Profesionālā maģistra studiju programma „Militārā vadība un drošība”. - Available at: <http://www.naa.mil.lv/Studijas/Ma%C4%A3istra%20studiju20prog-ramma.aspx>, (in Latvian).

РЕЗЮМЕ

Сергій Богунов,

кандидат технических наук,
Национальный университет обороны Украины
имени Ивана Черняховского

Ольга Черных,

Национальный университет обороны Украины
имени Ивана Черняховского

Юрий Черных,

кандидат технических наук, доцент
Военный институт Киевского национального
университета имени Тараса Шевченко

Организация подготовки офицеров для вооруженных сил Республики Латвия

В статье рассмотрен опыт подготовки офицеров для вооруженных сил республики Латвия. Проанализированы модели построения карьеры офицера, начиная с присвоения первичного офицерского звания, до присвоения воинского звания высшего офицерского состава. Приведены сведения о существующей сети военных учебных заведений для подготовки офицеров тактического, оперативного и стратегического звеньев военного управления сухопутных войск, военно-воздушных сил и военно-морских сил. Приведены требования для поступающих в военные учебные заведения различных ступеней подготовки. Указанные варианты организации подготовки офицеров на первичные должности. Проведен анализ содержания подготовки офицерских кадров для различных видов вооруженных сил и определенных уровней военного управления.

Ключевые слова: система военного образования; вооруженные силы Латвии; сеть военных учебных заведений; опыт подготовки офицеров.

SUMMARY

Serhii Bohunov,

PhD (technical sciences),
National Defense University of Ukraine
named after Ivan Cherniakhovski

Olga Chernykh,

National Defense University of Ukraine
named after Ivan Cherniakhovski

Yuri Chernykh,

PhD (technical sciences), Associate Professor,
Military institute of Taras Shevchenko National University of Kiev

Organisation of officer training for the armed forces of the republic of Latvia

Introduction. *Analysis of the foreign experience of the organisation and reformation of the armed forces in other countries, with the respective systems of military education being an integral part, reveals the specific national aspect of such activities in each country. In the meantime, there are some general methodological approaches used in military pedagogic practice across different countries of the world to be practicably considered and applied.*

Purpose. *To carry out the analysis of the current state of the military education system of the republic of Latvia for integrating the experience of officer training in the course of further reformation of the national military education system.*

Methods. *The system of the general scientific methods of theoretical and empirical research, in particular, the theoretical-methodological analysis of the problem and the relevant scholarly resources, systematization and generalization of the scientific information pertaining to the essence and content of the set objectives, monitoring of the existing system of military specialists training in the armed forces of the republic of Latvia, scientific generalisation, the general scientific methods of logical and comparative analysis, systems approach, peer review, analysis and interpretation of the obtained theoretical and empirical data.*

Results. *The experience of officer training for the armed forces of the republic of Latvia was considered. The options to provide training of officers for the primary positions as well as the “trajectories” of the latter’s enrolment were outlined. The process of officer training for different armed services was analyzed. The information about the existing network of the military education institutions providing training for the tactical and operational grade officers for the Army Military Command, the Air Forces, and the Navy was represented. The terms and officer training trades on the tactical and operational levels were specified.*

Originality. *The article was the first to comprehensively analyse of the officer training system for the armed forces of Latvia to the current models of military specialists training adopted in NATO member states.*

Conclusion. *The existing military education system in Latvia has successfully underwent the period of transformation of the armed forces towards meeting NATO standards, building on the experience of military specialists training in the developed member states of the alliance and considering the peculiarities of the national educational system. It provides officer training in the required military trades in the unique military education institution – The National Defense Academy of Latvia, which autonomously provides tactical grade officers training for the Land Force, also training Air Force officers jointly with the Riga Technical University and navy officers in collaboration with Naval Academy. The training of operative and strategic grade officers is provided on the respective courses at the National Defense Academy of Latvia as well as the Baltic Military College.*

Key words. *Military education system; the armed forces of Latvia; officer training experience.*